

Församlingsinstruktion för Björklinge, Skuttunge och Viksta pastorat 2022– 2025

Hela livet med Gud

Hela livet med Gud är visionen och riktmärket för Svenska kyrkan i Björklinge, Skuttunge och Viksta.

De övergripande målen, i syfte att stärka visionen, är formulerade i nedanstående bild. I Björklinge Skuttunge Viksta pastorat ska det finnas möjlighet att få växa som människa, leva i gemenskap och att upptäcka Guds närvaro i livet.

Församlingsinstruktionen utgör styrdokument för den verksamhet som bedrivs inom de tre församlingarna i vårt pastorat. Dess syfte är att vägleda i formulering av verksamhetsplan och genomförandeplaner. Vi vill möta de människor som bor och vistas i våra församlingar oavsett var de befinner sig i livet.

Församlingsinstruktionen utgör även grund när det gäller utvärderingar och verksamhetsberättelser. Instruktionen ska revideras vart fjärde år.

Omvärldsbeskrivning

I kapitlet redogörs för faktorer i omvärlden som väntas få betydelse för församlingarnas lokalförsörjning under de kommande tio åren. Omvärldsbeskrivningen baseras på den som togs fram inför upprättandet av församlingsinstruktionen, på den egna verksamhetsstatistiken samt på analyser av kommunens översiktsplan, bostadsbyggnadsplan och befolkningsprognoser.

Befolkningsutveckling och planerat bostadsbyggande

Församlingarna ligger i Uppsala kommun. I församlingarna bor år 2021 ca 6 800 personer. Av dessa är ca 68 % eller drygt 4600 tillhöriga Svenska kyrkan. Uppdelat efter församling hade Björklinge 3109 medlemmar, Skuttunge 1005 och Viksta 518. I varje församling finns en medeltida kyrka med tillhörande kyrkogård. Det gemensamma församlingshemmet, där även pastorsexpeditionen är förlagd, ligger i Björklinge.

Enligt kommunens befolkningsprognos väntas antalet invånare öka med 380 personer fram till år 2025. Det innebär att pastoratet bör kunna räkna med ett förhållandevis stabilt medlemsunderlag för de kommande åren.

Landskapet består av jordbruksbygd, rik på fornminnen och med ett växlande kulturlandskap präglat av Uppsalaåsen, vattendrag och omgivande skogsbygd. Björklinge präglas främst av villaområden och till viss del jordbruksbygd. Även Skuttunge och Viksta är till stora delar jordbruksbygd med små byar och gårdar inom ett vidsträckt geografiskt område. Hela bygden är också präglad av närheten till Uppsala och Stockholm och är till stor del ett pendlarsamhälle där många människor reser till arbete på annan ort. Ca 29 % av de boende är under 20 år, 55 % är från 20 – 65 år dvs. i yrkesverksam ålder och 16 % av de boende har uppnått pensionsålder.

Skolor och förskolor

I pastoratet finns en tätort, Björklinge, där en låg- och mellanstadieskola finns med Björklinge och Viksta som upptagningsområde. Där finns också en högstadieskola som samlar ungdomar från både Björklinge, Viksta och Skuttunge. I Skuttunge finns en låg- och mellanstadieskola som ligger i nära anslutning till kyrkan. Inom de tre församlingar finns flera förskolor och familjedaghem.

Föreningsliv, fritid och service

I området finns många föreningar inom olika områden, exempelvis idrott, friluftsliv, hembygds- och pensionärsföreningar. I alla tre församlingarna finns muséer som beskriver en del av bygdens historia och bär ett gott kulturarv. I Björklinge finns livsmedelsbutik, några småbutiker, flera matserveringar samt en bensinmack.

Björklinge friluftsområde, som drivs av Uppsala kommun, med utgångspunkt vid Sandviksbadet är ett populärt utflyktsmål som samlar många besökare både sommartid - tack vare badplatsen - och vintertid då skridskoisen lockar.

I Skuttunge och Björklinge verkar församlingar inom Equmeniakyrkan. Ekumeniska rådet samlar representanter för alla tre församlingarna och Equmeniakyrkan i Björklinge och Skuttunge och ekumeniska gudstjänster och samlingar hålls 10–12 gånger varje år.

Arbetsliv

I bygden finns flera företag där Setra sågverk i Björklinge är den största arbetsgivaren. I församlingarna finns även ett antal större och mindre jordbruk och flera småföretagare. En jämförelsevis hög procent (ca 70 %) av de boende pendlar och arbetar inte inom våra församlingar.

Övrig service

I Björklinge finns ett äldreboende, Björklingegården, och en distriktssköterskemottagning. Det är också härifrån områdets hemtjänst och hemsjukvård utgår. Det finns även gruppboenden av olika karaktär i området. I Björklinge finns även ett bibliotek.

Omvärldsanalys

I jämförelse med Uppsala kommun som helhet finns det i pastoratet en hög del förvärvsarbetande, inkomsttagare som har medelinkomst över genomsnittet och boende vars ohälsotal är jämförbart eller lägre än genomsnittet. Även antalet arbetssökande ligger under genomsnittet och familjebildningar med barn ligger mycket över genomsnittet. Det som avviker jämfört med Uppsala kommun i övrigt är att vi har en mycket låg folkmängd med utländsk bakgrund.

Denna analys påverkar församlingarnas arbete och prioriteringar vilket på olika sätt och i olika hög grad framgår av det pastorala programmet.

Programförklaring - detta är Svenska kyrkan

Jesus säger: "Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut".

Vi vill:

- att människor skall komma till tro på Jesus och leva i tro
- att en kristen gemenskap skapas och fördjupas
- att Guds rike utbredds och skapelsen återupprättas

En kyrka genom alla tider och platser:

- Församlingarna i Björklinge, Skuttunge och Viksta är en del av Svenska kyrkan. Vi är ett evangelisk-lutherskt trossamfund med ett gemensamt uppdrag att dela Bibelns budskap i ord och handling.
- Svenska kyrkan är en av flera kyrkor i Sverige. Vi arbetar tillsammans i bl.a. Sveriges Kristna Råd.
- Svenska kyrkan är en bland många i den världsvida kyrkan. Genom Svenska kyrkan i Utlandet finns vi till för exempelvis utlandssvenskar, turister, studenter och sjöfolk. ACT Svenska kyrkan är vår närvaro i samarbete med kyrkor och kyrkliga organisationer och andra nätverk i hela världen. Vi tror att vi har ett uppdrag från Gud att finnas med och arbeta för ett värdigt liv och en bättre värld för alla.

Barnkonsekvensanalys

Genom barnkonsekvensanalysen ska församlingen tydliggöra hur församlingens olika aktiviteter och satsningar involverar barn och unga. Då blir analysen också en metod för verksamhetsutveckling. Den skapar förutsättningar för ett mer familjevänligt församlings- och gudstjänstliv.

Före varje viktigt beslut ska en barnkonsekvensanalys göras. Syftet är att visa den plan vi har för att i alla våra beslut ta barnens bästa med i beaktande och som konsekvens.

Kyrkans uppdrag (pastoralt program)

Vår grundläggande uppgift, som kyrka, är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission i det geografiska område som utgör församlingarna i Björklinge, Skuttunge och Viksta. Vi vill som kyrka bidra till att människor som bor och vistas i våra församlingar ska leva ett gott liv.

Så här vill vi arbeta för att nå de övergripande målen och fullgöra vårt uppdrag som kyrka. I det pastorala programmet tydliggörs hur vi vill utforma vår verksamhet riktad till människan i hennes olika åldrar.

Gudstjänst

I gudstjänsten möter vi Gud, varandra och oss själva. Gudstjänsten är mötesplatsen där Bibeln blir läst och förklarad och sakramenten (dopet och nattvarden) förvaltas. Dit är alla välkomna.

Gudstjänsterna ska engagera och beröra, i livets alla åldrar. Förkunnelsen ska vara väl förankrad i evangeliet med språk anpassat för vår tid. Musiken är viktig och har sitt eget språk vilket gestaltas i gudstjänsterna och vid särskilda musikgudstjänster. Alla pastoratets körer medverkar regelbundet i de olika gudstjänsterna.

Både tradition och förnyelse är viktigt och bör avvägas mot varandra. I kyrkans tradition ryms en rikedom av musik, liturgi, texter och symboler. Kyrkorummet förmedlar en känsla av helighet.

Kyrkan i Björklinge har med sin centrala placering och storlek blivit pastoratets söndagskyrka där vi har valt att fira huvudgudstjänst varje söndag och många kyrkliga helgdagar under perioden september – maj.

- Huvudgudstjänst firas även i Skuttunge respektive Viksta kyrkor varannan söndag samt de flesta kyrkliga helgdagarna. Detta gäller under september-maj.
- Under sommarperioden juni – augusti firar vi gudstjänst/mässa samt musikgudstjänst varje söndag i någon av kyrkorna i pastoratet. Gudstjänsten/mässan firas under den här perioden vid några tillfällen som friluftsgudstjänst.
- Huvudgudstjänst med nattvard firas en gång varje vecka i pastoratet (vid mer än 20 tillfällen per år).
- Gudstjänsterna ska vara familjevänliga och vill ge möjlighet för både barn och unga att "göra gudstjänst".
- Gudstjänsterna ska präglas av frivilligt engagemang. För det behövs ett kontinuerligt arbete med gudstjänstens utformning och genomförande.
- I varje sammankomst i vardagsverksamheten finns ett inslag av andakt.
- Ekumeniska gudstjänster firas flera gånger under året
- De kyrkliga handlingarna – dop, konfirmation, vigsel och begravning – samlar många gudstjänstdeltagare. Det har därför stor betydelse att upplevelsen blir positiv och stärker känslan av samhörighet med Svenska kyrkan.

Undervisning

Undervisning bygger på dopets grund och är ett led i kyrkans dopuppföljning. "Döp dem och lär dem", sa Jesus i dopbefallningen. Lärandet är en naturlig följd av dopet. Undervisningen handlar om att skapa en god jordmån för att tron ska växa och fördjupas.

Strävan är att ha ett inslag av undervisning i alla samlingar, både för barn och vuxna. I våra sammankomster ska målet vara att tala tro och liv. Det är vårt uppdrag.

Det goda samtalet är en bra grogrund för undervisning, där tankar om tro och liv delas. Församlingarna inbjuder till mötesplatser där detta samtal blir möjligt.

Barn

Barnen i församlingarna ska känna att de är viktiga. Barnens perspektiv ska genomsyra vår verksamhet. Barnen och deras familjer ska känna sig välkomna i församlingarnas verksamheter. Dessa ska, så långt det är möjligt, vara öppna för alla. Församlingarna bedriver undervisning för barn från nyfödda till unga vuxna.

Konfirmander och ungdomar

Pastoratet präglas idag av att få unga och deras föräldrar är involverade i kyrkans löpande verksamhet och gudstjänster. Detta är en utmaning för arbetet med konfirmanderna. Målet för undervisningen är att i första hand grundlägga och visa på vad tro kan vara genom delande av upplevelser, erfarenheter och tankar. Undervisningen är också en väg till dopet, då det finns intresse för konfirmation även hos unga som inte är döpta.

Konfirmandundervisning skall erbjudas varje år för alla som fyller 15 år och följa Svenska kyrkans riktlinjer. En lokal handlingsplan för konfirmandarbetet ligger som grund för arbetet. Handlingsplanen revideras varje år och utvärderas också på årsbasis.

Konfirmandundervisning för unga med speciella behov finns också med i handlingsplanen. En beredskap finns för att möta upp när behovet infinner sig.

Församlingarnas ungdomar ska känna att de tas på allvar och möts med öppenhet. I konfirmandundervisningen ska den kristna tron presenteras på ett förståeligt språk. Vårt mål är att ungdomar ska finna det meningsfullt att stanna kvar i kyrkans sammanhang även efter konfirmationen.

Vuxna

Vårt uppdrag som kyrka är unikt i det att vårt uppdrag alltid handlar om fördjupning. Det sker genom undervisning och samtal om livet och tron.

Vi ska sträva efter att ha olika former av livs- och trossamtal, utifrån programförklaringen, och vidare ska möjlighet till vuxenkonfirmation finnas i församlingen.

I arbetet med vuxna skapas mötesplatser där dessa samtal blir möjliga. Att få en uppgift i församlingens ideella arbete ger ytterligare en dimension i fördjupningsarbetet.

Diakoni

Ordet diakoni härstammar från grekiskan och betyder "att tjäna". Det innebär att ha omsorg om medmänniskan i livets olika situationer. Inspirationen kommer från Jesu liknelse om den barmhärtige samariern. Han grep in då han såg en medmänniska ligga svårt slagen vid vägkanten. Han tog hand om honom och förband hans sår.

Den bilden av en osjälvisk och kärleksfull handling visar på den väg vi vill välja i mötet med andra i våra församlingar. Det bygger på en människosyn av kärlek, öppenhet och solidaritet.

Diakoni är kyrkans uppdrag att praktiskt leva ut Guds kärlek och omsorg. I ett diakonalt perspektiv vill församlingarna i Björklinge Skuttunge Viksta:

- Vara en profetisk röst och peka på orättvisor i samhället.
- Arbeta för att skapa och att vara närvarande på våra församlingars många mötesplatser och arenor i bygden.
- Utveckla det ideella engagemanget i församlingarna.
- Utgöra ett stöd när vi drabbas av kriser och katastrofer.
- Genom ekonomiskt stöd på speciellt sätt stödja barn och unga i familjer som lever i utsatthet.
- Erbjuder samtalsstöd och enskild självvård under särskild tystnadsplikt genom präster och diakon.
- Skapa möjlighet för familjer och personer med olika förutsättningar att mötas i församlingarnas verksamheter.
- Arbeta efter den strategi- och handlingsplan som finns upprättad för mötet med EU-migranter, andra migranter och individer i utsatthet som bor och vistas i pastoratet.

Mission

Mission är kyrkans sändning ut i världen för att sprida evangeliet, det glada budskapet, i ord och handling. Mission bedrivs både hemma och utomlands.

- Vi är en del av Svenska kyrkans internationella arbete som bedrivs genom ACT Svenska kyrkan. Lokalt finns i pastoratet en grupp som ansvarar för missionsfrågorna, både hemma och långt borta. Särskilt aktiva är gruppen i samband med insamlingsperioderna. För att stärka och fördjupa missions- och det internationella perspektivet har vi också en vänförsamling i den lutherska kyrkan i Zimbabwe.
- I församlingarnas doggudstjänster uppmärksammar vi barnens perspektiv genom kollekt till något av ACT Svenska kyrkans projekt riktat till barn.
- Att leva ett hållbart liv som kyrka är en del av missionsuppdraget.
- Som en del av missionsuppdraget ger vi regelbundet information till allmänheten genom: hemsida, församlingsblad, månadsblad, affischer, annonser i lokalpress. Vi kommunicerar även vår verksamhet i sociala medier.

Församlingen som flerspråkig kyrka

Det är viktigt att kyrkan är välkomnande till alla som söker den och att språkliga barriärer överbryggas. I vår församling finns endast ett fåtal familjer med andra hemspråk än svenska. Idag ser vi därför små behov av gudstjänster och verksamhet på andra språk än svenska.

Enstaka kyrkliga handlingar efterfrågas på andra språk än svenska och det är viktigt att bejaka dessa önskemål. Till dessa kallas externa resurser in vilket har fungerat bra och är en god beredskap för att välkomna andra språk även i framtiden.

Dagens situation kan förändras och lyhördhet är viktig inför framtida behov och möjligheter.

Ansvaret för den grundläggande uppgiften

fördelas mellan pastoratet och församlingarna enligt följande:

- Gudstjänster, vare sig de sker söndag/helgdag eller vardag, firas i stort sett vid lika antal tillfällen i varje församling. I Björklinge firas huvudgudstjänst varje söndag samt de flesta kyrkliga helgdagarna. Huvudgudstjänst firas även i Skuttunge respektive Viksta varannan söndag samt många kyrkliga helgdagar.
- I Skuttunge och Viksta har ambitionen funnits att fira fler vardagsgudstjänster, men på grund av vikande besökstal har dessa verksamheter satts på paus sedan ett par år.
- Under sommarperioden juni – augusti satsar vi på ett speciellt sätt på musikgudstjänster. Då har vi en huvudgudstjänst och en musikgudstjänst per söndag i pastoratet.
- Den större delen av barnverksamheten är förlagd till Björklinge och Skuttunge.
- Konfirmand och ungdomsverksamheten, som riktar sig till hela pastoratet, är av praktiska skäl förlagt till Björklinge.

Specifikation och beskrivning av befattningar

I församlingsinstruktionen ska prästbefattningarna beskrivas.

För vårt pastorat gäller att vi har tre prästtjänster. Alla präster delar sin tid i stort sett lika mellan församlingarna i pastoratet. Kyrkoherden har ansvar för församlingsrådet i Björklinge. Ansvaret för församlingsråden i Skuttunge och Viksta har kyrkoherden delegerat till de två komministrarna.

Den obligatoriska musikertjänsten är en organist.

Församlingsinstruktionen för Björklinge Skuttunge Viksta pastorat har vuxit fram under lång tid. Arbetet inleddes hösten 2009 och har hela tiden skett i olika grupperingar av anställda och förtroendevalda. Information och möjlighet till respons under processen har kontinuerligt getts till församlingsråd, kyrkoråd och anställda.

Denna version har genomgått en varlig revidering 2022 i samband med att den nya mandatperioden sammanföll med tillträdet av ny kyrkoherde.

Björklinge 9 november 2022

Hanna Carlsten, kyrkoherde

Thomas Lindgren, kyrkorådets ordförande

Cecilia Bernström, kyrkofullmäktiges ordförande